ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 6, Αρ. 1A (2011)

Εναλλακτικές Μορφές Εκπαίδευσης

Διαφορές μεταξύ Φύλου και Ηλικίας με τις Στάσεις και Προθέσεις των Φοιτητών/τριών όσον αφορά την Μελλοντική Συμμετοχή τους σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ελληνικής Μουσικής και Χορού στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ευάγγελος Μπεμπέτσος

doi: 10.12681/icodl.688

https://epublishing.ekt.gr | **e-Εκδότης:** ΕΚΤ | **Πρόσβαση:** 05/12/2025 17:58:42

Διαφορές μεταξύ Φύλου και Ηλικίας με τις Στάσεις και Προθέσεις των Φοιτητών/τριών όσον αφορά την Μελλοντική Συμμετοχή τους σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ελληνικής Μουσικής και Χορού στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Differences between Gender, Age, Attitudes and Intentions among University Students on their Future Student Postgraduate Greek Music and Dance Participation within the Hellenic Open University

Ευάγγελος Μπεμπέτσος
Επίκουρος Καθηγητής
Τ.Ε.Φ.Α.Α., Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
empempet@phyed.duth.gr

Περίληψη
Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνήσει πιθανές διαφορές μεταξύ φύλου και ηλικίας φοιτητών/τριών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με τις στάσεις και τις προθέσεις τους για μελλοντική τους μεταπτυχιακή συμμετοχή, σε πρόγραμμα ελληνικής μουσικής και χορού, στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Το δείγμα αποτέλεσαν 320 άτομα (180 γυναίκες, 140 άνδρες), ηλικίας από 18 έως 50 ετών. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε ως όργανο μέτρησης ήταν η ελληνική έκδοση (Theodorakis, 1994) του «Ερωτηματολόγιου της Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» (Planned Behavior Theory Questionnaire) των Ajzen και Madden (1986). Αποτελείται από 10 ερωτήσεις, 6 σχετικές με τις «Στάσεις» και 4 σχετικές με τις «Προθέσεις». Τα αποτελέσματα καταρχήν έδειξαν υψηλούς δείκτες εσωτερικής συνοχής (Cronbach's α) και για τους δυο παράγοντες. Επίσης, παρουσιάστηκαν διαφορές στο δείγμα όσον αφορά το φύλο τόσο στις «Στάσεις», όσο και στις «Προθέσεις» τους. Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες και στους δυο παράγοντες παρουσίασαν υψηλότερους δείκτες από ότι οι άνδρες. Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο μπορεί να αποτελεί χρήσιμο όργανο για την καταγραφή των στάσεων των ατόμων σχετικά με τα μελλοντικά ακαδημαϊκά τους σχέδια και ότι οι γυναίκες συνεχίζουν να αποτελούν τον βασικό πυρήνα ενασχόλησης μεταπτυχιακού προγράμματος σε μουσική και χορό.

Abstract
The aim of the study was to investigate any possible relations between gender, age, attitudes and intention among Greek University students, on their future postgraduate Greek music and dance participation, within the University. The sample consisted of 320 students (210 female, 110 male) between the ages of 18 up to 50. The instrument that was used was the Greek version (Theodorakis, 1994) of the "Planned Behavior Theory Questionnaire" (Ajzen & Madden, 1986). It included 10 items, 6 for the variable of "Attitudes" and 4 for the variable of "Intentions". The results revealed high internal consistency among them. Also, gender differences were noticed, were women had higher scores than men on both variables. Overall, the study indicated the usefulness of the specific instrument on the investigation of students' future attitudes and intentions and that women are the major "component" of a post graduate program on music and dance.

Ανασκόπηση

Με τον όρο «στάσεις» εννοούμε τις προδιαθέσεις που έχουν τα άτομα να αντιδράσουν θετικά ή αρνητικά σε ένα αντικείμενο. Οι προδιαθέσεις αυτές μαθαίνονται. Οι στάσεις των ατόμων αναδιαμορφώνονται από τρεις παράγοντες: (1) το γνωστικό παράγοντα, (2) το συναισθηματικό παράγοντα και (3) τον παράγοντα συμπεριφοράς. Αν θα θέλαμε να δούμε πως ένα άτομο διαμορφώνει τη στάση του για την συμμετοχή του σε ένα ακαδημαϊκό πρόγραμμα, με βάση τη γνωστική διάσταση, λέμε ότι επηρεάζεται από τις γνώσεις, την αξία και τις πληροφορίες που έχει για την συμμετοχή του στο πρόγραμμα αυτό. Με βάση τη συναισθηματική διάσταση, επηρεάζεται από τη συναισθηματική επίδραση που έχει το πρόγραμμα και από τα συναισθήματα που νιώθει παρατηρώντας ανάλογες συμπεριφορές. Με βάση τη συμπεριφορική διάσταση, το άτομο κάνει συνολική εκτίμηση, όταν βιώνει τη συμπεριφορά αυτή (Ajzen, 1988).

Σύμφωνα με την πιο δημοφιλή θεωρία στάσεων, τη θεωρία της «Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς», τα άτομα συμπεριφέρονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ανάλογα με τις στάσεις τους προς τη συμπεριφορά αυτή (στάσεις προς τη συμπεριφορά), ανάλογα με την κοινωνική επίδραση που δέχονται από σημαντικά πρόσωπα για το θέμα αυτό (κοινωνικό πρότυπο) και, κυρίως, ανάλογα με την πρόθεσή τους να εκτελέσουν ή όχι τη συμπεριφορά αυτή (πρόθεση). Ταυτόχρονα, η συμπεριφορά τους αυτή εξαρτάται από τον έλεγχο που θεωρούν ότι ασκούν πάνω στη συμπεριφορά αυτή (Ajzen, 1988; 1991; Ajzen & Madden, 1986). Σύμφωνα με αυτή την θεωρία, αυτό που προηγείται άμεσα κάθε συμπεριφοράς είναι η «Πρόθεση» του ατόμου να προβεί σε μια ενέργεια. Η πιθανότητα εκτέλεσης μιας συμπεριφοράς ονομάζεται «πρόθεση συμπεριφοράς». Όσο πιο δυνατή είναι η πρόθεση του ατόμου, τόσο πιο πιθανό είναι να προσπαθήσει το άτομο αυτό να συμπεριφερθεί ανάλογα με την πρόθεσή του (Ajzen & Fishbein, 1980). Σύμφωνα με τη θεωρία της «Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» (Planned Behavior Theory) (Ajzen, 1988; Ajzen, 1991), η εκτέλεση μιας συμπεριφοράς δεν έχει μόνο σχέση με την πρόθεση του ατόμου. Μια συμπεριφορά μπορεί να είναι απόλυτα κάτω από τον έλεγχο του ατόμου, δηλαδή αν αυτό αποφασίσει να την εκτελέσει ή όχι. Ανεξάρτητα από την πρόθεση του ατόμου να εκτελέσει μια συμπεριφορά, συνήθως όμως υπάρχουν εμπόδια τα οποία μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα. Τέτοια εμπόδια είναι οι εσωτερικοί παράγοντες, όπως επιδεξιότητες, ικανότητες, γνώση, προγραμματισμός, και οι εξωτερικοί παράγοντες, όπως χρόνος, ευκαιρίες, συνεργασία με άλλους, κ.λ.π. (Ajzen & Madden, 1986).

Η συγκεκριμένη θεωρία, έχει χρησιμοποιηθεί για την κατανόηση ή την πρόβλεψη πλήθους συμπεριφορών που σχετίζονται έμμεσα ή άμεσα με την υγεία, όπως η υγιεινή διατροφή, η δίαιτα και ο έλεγχος του βάρους, το κάπνισμα, η κατανάλωση αλκοόλ, η χρήση ναρκωτικών ουσιών, η χρήση ζώνης κατά την οδήγηση, η χρήση προφυλακτικών, η αιμοδοσία, κτλ. (Ajzen, 2005). Τέλος, έχει χρησιμοποιηθεί και για την εξέταση των στάσεων των ατόμων σε σχέση με την χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών (Bebetsos, Kouli & Antoniou, 2007), όπως και στη σχέση της ενασχόλησής με τους η/υ και την φυσική δραστηριότητα (Bebetsos & Antoniou, 2008; 2009). Σκοπός της έρευνας αυτής, ήταν διπλός: (α) Να εξεταστεί η χρήση του Ερωτηματολογίου της Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς στο ένα καινούργιο περιβάλλον, αυτό του Ανοικτού Πανεπιστημίου και (β) τις πιθανές σχέσεις μεταξύ του φύλου, της ηλικίας, των «Στάσεων» και των «Προθέσεων» των φοιτητών/τριών του Ανοιχτού Πανεπιστημίου, όσον αφορά την μελλοντική (μεταπτυχιακή τους) φοιτητική ενασχόληση με το συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο.

Μεθοδολογία

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 320 φοιτητές/τριες του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου, εκ των οποίων οι 210 ήταν γυναίκες και οι 110 άνδρες. Τα άτομα του δείγματος ήταν ηλικίας από 18 – 50 ετών (Πίνακας 1).

Το όργανο μέτρησης που χρησιμοποιήθηκε, ήταν το ερωτηματολόγιο της «Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» των Ajzen και Madden (1986), το οποίο έχει μεταφραστεί και τροποποιηθεί στα Ελληνικά (Theodorakis, 1994). Η έκδοση που χρησιμοποιήθηκε για την συγκεκριμένη έρευνα, αποτελείται από 10 ερωτήσεις: (α) 6 για τον παράγοντα «Στάσεις» (π.χ. Το να συμμετέχω την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά, σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ΕΑΠ στην ελληνική μουσική και χορό, είναι), όπου οι απαντήσεις δόθηκαν σε 7-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (πολύ κακό=1 –πολύ καλό=7) και (β) 4 για τον παράγοντα «Πρόθεση» (π.χ. Αν το ΕΑΠ δημιουργήσει ένα πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελληνική μουσική και τον χορό, σκοπεύω να συμμετέχω), όπου οι απαντήσεις δόθηκαν σε 7-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (πολύ απίθανο=1 – πολύ πιθανό=7). Επίσης, στο ερωτηματολόγιο συμπεριλήφθηκαν και δημογραφικά στοιχεία, όπως ηλικία και φύλο.

Πίνακας 1. Δημογραφικά στοιχεία δείγματος

ΑΝΔΡΑΣ 140		ΓΥΝΑΙΚΑ 180
	ΗΛΙΚΙΑ	
18-30 57 (18.7%)	31-40 147 (48.2%)	41-50 101 (33.1%)

Αποτελέσματα

Ανάλυση Αξιοπιστίας

Η ανάλυση ελέγχου της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου έδειξε ότι το άλφα του Cronbach κυμάνθηκε για τις «Στάσεις» στο .80 και για τις «Προθέσεις» στο .96. Οι παράγοντες είχαν πολύ ικανοποιητική εσωτερική συνοχή.

Αναλύσεις Διακύμανσης

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις διακύμανσης ως προς δυο ανεξάρτητους παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα, από την ανάλυση διακύμανσης ως προς δυο παράγοντες, το «φύλο» και την «ηλικία», όσον αφορά τις «στάσεις», δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των δυο παραγόντων ($F_{2,195}$ = 0.276; p= 0.759 >0.05). Διαπιστώθηκε όμως, στατιστικά σημαντική κύρια επίδραση του παράγοντα «φύλο» ($F_{1,195}$ = 9.355; p<0.05). Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες είχαν στατιστικά υψηλότερους δείκτες από τους άνδρες (Πίνακας 2).

Τέλος, από την ανάλυση διακύμανσης ως προς δυο παράγοντες, το «φύλο» και την «ηλικία», όσον αφορά την «πρόθεση», δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των δυο παραγόντων ($F_{2,195}$ = 0.561; p= 0.458 >0.05). Διαπιστώθηκε όμως, στατιστικά σημαντική κύρια επίδραση του παράγοντα «φύλο» ($F_{1,195}$ = 6.081; p<0.05). Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες είχαν στατιστικά υψηλότερους δείκτες από τους άνδρες (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Μέσοι όροι και Τυπικές Αποκλίσεις δείγματος

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΑΝΔΡΕΣ	
	Μ	ΤΑ	Μ	ΤΑ
Στάσεις	5.812	1.50	4.993	2.05
Πρόθεση	4.302	2.87	3.86	3.18

Συζήτηση

Σκοπός της έρευνας ήταν διπλός. Καταρχήν, τα αποτελέσματα να υποστηρίξουν την χρήση του ερωτηματολογίου της «Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» στο μαθησιακό περιβάλλον του Ανοιχτού Πανεπιστημίου. Όντως, τα αποτελέσματα ήταν θετικά ως προς την χρήση του συγκεκριμένου οργάνου μέτρησης, πράγμα ικανοποιητικό και ενθαρρυντικό. Δεύτερον, οι αναλύσεις μας έδωσαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες και στους δύο παράγοντες («Στάσεις» & «Πρόθεση») είχαν υψηλότερους δείκτες από τους άνδρες. Πιθανολογείται από τους ερευνητές ότι αντικείμενα όπως ο χορός και η μουσική στον Ελλαδικό χώρο είναι πιο «διαδεδομένα» στις γυναίκες από ότι στους άνδρες (Γουλιμάρης, Σερμπέζης, Πιτσιάκου, & Παυλίδου, 2002; Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης, & Γούδας, 2003). Άλλωστε η ψυχολογία υποστηρίζει ότι λόγω της ιδιαίτερης ψυχοσύνθεσης που παρουσιάζουν οι γυναίκες, πολλές φορές στέφονται πιο ένθερμα σε αντικείμενα όπως η μουσική και ο χορός από ότι το αντίθετο φύλο (Karageorghis & Terry, 2011).

Συμπεράσματα

Οι ερευνητές κρίνουν ως απαραίτητη την χρήση του ερωτηματολογίου για διερεύνηση και άλλων συμπεριφορών που έχουν σχέση με το μαθησιακό και όχι μόνο, περιβάλλον του Ανοιχτού Πανεπιστημίου. Παρόμοια αποτελέσματα μπορούν να βοηθήσουν στην μεγιστοποίηση χρήσης ή ακόμα και μετατροπής προγραμμάτων μάθησης/εκπαίδευσης. Τέλος, μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αναγνώριση και εξοικείωση προδιαθέσεων που κρίνονται σημαντικές και σε ένα ακόμη περιβάλλον όπως είναι το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και πιο συγκεκριμένα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα αυτού.

Βιβλιογραφία

Γουλιμάρης, Δ., Σερμπέζης, Β., Πιτσιάκου, Π. και Παυλίδου, Δ. (2002). Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο χορό και η προοπτική τους. *Πρακτικά 10ου Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού*,17-19 Μαΐου Κομοτηνή, ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ, σελ. 166

Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Γ. και Γούδας, Μ. (2003). Για μια καλύτερη Φυσική Αγωγή, Εκδόσεις Χριστοδουλίδη, Θεσσαλονίκη

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality and behavior* (1st ed.), Milton Open University Press, UK

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes, 50*, pp. 179-211

Ajzen, I. (2005). *Attitudes, personality and behavior* (2nd ed.). Milton Open University Press, UK

Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall

Ajzen, I. and Madden, T.J. (1986). Predictions of goal-directed behavior: Attitudes, intentions and perceived behavioral control. *Journal of Experimental Social Psychology, 22*, pp. 453-457

Bebetsos E., Kouli O. and Antoniou P. (2007). Attitudes and Behaviors of University PE Students Towards the Use of Computers. *International Journal of Computer Science in Sport, 6 (1),* pp. 55-63

Bebetsos E. and Antoniou P. (2008). University students' differences on attitudes towards computer use. Comparison with students' attitudes towards physical activity, *Interactive Educational Multimedia, 17,* pp. 20-28

Bebetsos E. and Antoniou P. (2009). Gender differences on attitudes, computer use and physical activity among Greek University students. *Turkish Online Journal of Educational Technology, 8 (2),* pp. 63-67

Karageorghis, C.I. and Terry, P.C. (2011). *Inside sport psychology.* Champaign, IL: Human Kinetics

Theodorakis, Y. (1994). Planned behavior, attitude strength, self-identity, and the prediction of exercise behavior. *The Sport Psychologist, 8,* pp. 149-165